Autor publikacji:
Zbigniew Rzywucki, firma R-Ceram.

www.doskonaleniegolebir-ceram.pl
email: golebie@r-ceram.pl

Wprowadzenie do publikacji,

Zarobaczenie jelit należy do najbardziej rozpowszechnionych schorzeń w hodowli gołębi pocztowych. W przeważającej ilości przypadków problem dotyczy głównie zarobaczenia przez duże nicienie jak glisty oraz przez małe robaki, nitkowatego kształtu - nicienie, czasami przez tasiemca. Inne gatunki robaków jelit odgrywają marginalną rolę.

Inwazyjna, długotrwała obecność robaków w przewodzie pokarmowym prowadzi do zaburzenia równowagi flory jelitowej oraz do osłabienia działania układu pokarmowego. Zarobaczenie jelit wpływa ponadto na obniżenie efektywności działania układu oddechowego, systemu odporności organizmu oraz powoduje znaczne osłabienia ogólnej kondycji fizycznej gołębi. Długotrwała robaczyca przyczynia się do wyraźnego wychudzenia gołębi. Chore, zarobaczone gołębie nie mają chęci do codziennych oblotów, są apatyczne. U gołębi zaatakowanych przez robaki widać obniżenie formy lotowej w stosunku do innych, zdrowych gołębi w stadzie. W hodowlach, w których występuje robaczyca, rzadko kiedy uzyskuje się zamierzone wyniki hodowlane, począwszy od zniesienia jajek oraz wyniki lotowe znacznie poniżej możliwości.

Publikacje związane

- ✓ *Przegląd wskaźników kondycji i formy lotowej gołębi.*
- ✓ *Podstawy żywienia gołębi.*
- ✓ *Główne choroby w hodowli gołębi.*
- ✓ *Wademekum produktów PANTEX.*

W publikacji położono szczególny nacisk na przegląd czynników w jaki sposób może dojść do zarobaczenia gołębi. Publikacja zawiera także opisy zagrożeń i negatywnych skutków dla hodowli wynikających z zarobaczenia gołębi. W publikacji zostały zaprezentowane praktyczne metody likwidacji robaków w jelitach oraz omówiono działania zabezpieczające przed powtórnym zarobaczeniem gołębi.

Plan Publikacji.

- *Dlaczego inwazyjna obecność robaków w jelitach u gołębi jest uciążliwa i niebezpieczna dla hodowli?*
- *Przegląd najczęściej występujących robaków u gołębi.*
- *Praktyczne porady, jak w prosty sposób można określić rodzaj robaków oraz stan zarobaczenia gołębi.*
- *Przegląd metod i sposobów likwidacji robaków u gołębi.*

Dlaczego inwazyjna obecność robaków w jelitach u gołębi jest uciążliwa i niebezpieczna w hodowli?

Pasożyty, robaki jelit nieodłącznie związane są z funkcjonowaniem układu pokarmowego istot żywych. Jednak nadmierny ich rozwój w jelitach kojarzony jest głównie, jako jeden z negatywnych skutków zaburzenia poziomu kwasowości pH, zaburzenia procesów trawienia i wchłaniania pokarmów w przewodzie pokarmowym.

Pasożyty, robaki jelit w przypadku znalezienia w przewodzie pokarmowym odpowiednich warunków dla rozwoju stopniowo zaczynają eliminować florę bakteryjną przyjazną dla procesu trawienia pokarmu. Pożerają ją lub konkurują z nią o pożywienie na wszystkich etapach przewodu pokarmowego. Glisty pochłaniają wytwarzane w procesie trawienia pokarmu substancje odżywcze a nicienie, poprzez swoje toksyczne wydzieliny niszczą kosmyki i ściankę ochronną zaatakowanego jelita. W przypadku inwazyjnego rozwoju robaków, wszystko dzieje się w myśl prostej zasady, im więcej zostaje zjedzonej karmy przez gołębia, tym więcej jest pokarmu w jelitach, tym więcej przetrawionego pokarmu pożerają robaki, tym więcej rozmnaża się glist, nicieni i innych pasożytów. Hodowcy, którzy doświadczyli w hodowli problemów z robaczycą jednoznacznie potwierdzają fakt, że u gołębi zarobaczonych, szczególnie u gołębi wychudzonych z ostrym, bez umięśnienia mostkiem, zwiększenie dawki karmy nie zregeneruje ubytku ich masy ciała i nie poprawi się ich ogólna kondycja fizyczna. Zarobaczenie jelit u gołębi wpływa ponadto na obniżenie efektywności działania układu oddechowego, powoduje znaczne osłabienia organizmu oraz otwiera drogę dla infekcji wirusów, bakterii i chorób grzybicznych. W hodowlach, w których występuje robaczyca, rzadko, kiedy uzyskuje się zamierzone wyniki hodowlane a w sezonie lotowym mało znaczące wyniki lotowe.

Dużym zagrożeniem zarobaczenia gołębi jest sezon lotowy. W okresie tym nadmierne napięcia stresowe związane z metodami lotowania, podawanie antybiotyków powodujących wyjałowienie organizmu z pożytecznej flory bakteryjnej, przepełnienie i wysoka wilgotność pomieszczeń w których przebywają gołębie, brudne karmiki i rynny do pojenia w kabinach lotowych stwarzają warunki dla zakażeń robaczycą.

W przypadku gołębi starych, jednoznaczne zdiagnozowanie choroby, stopnia zaawansowania robaczycy jest dużym utrudnieniem dla hodowcy. Gołębie stare nie wykazują wyraźnych oznak zarobaczenia. Jednak, niektóre z zachowań pojedynczych gołębi w stosunku do innych w stadzie mogą wskazywać na wystąpienie tego problemu. Do oznak tych można zaliczyć znaczny spadek i zmienność apetytu, brak regeneracji organizmu po locie, ostry mostek, długotrwały-nieregenerujący się zanik mięśni w okolicy mostka, kilkukrotne spóźnianie się niektórych gołębi z lotu.

W okresie hodowlanym sygnałem wskazującym na potencjalne zarobaczenie gołębi są przypadki znoszenia jajek niezalężonych oraz jajek wskazujących na zamieranie rozwoju embriona, na początku inkubacji. W skutek robaczycy

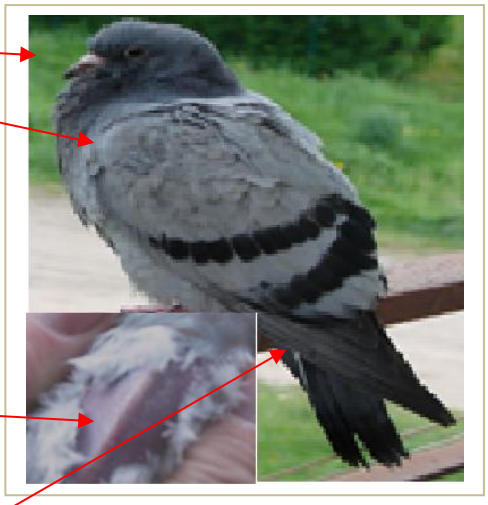
Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie tylko za zgodą autora publikacji /Zbigniew Rzywucki, firma R-CERAM/ / Data /strona. 1

niejednokrotnie w gnieździe można zauważyć tylko jednego młódka prawidłowo rozwijającego się i obok niego jajko bez oznak życia embriona. Aby zabezpieczyć się przed takimi przypadkami, wskazane jest odrobaczenie gołębi przed łączeniem ich w pary. Przed podjęciem decyzji o odrobaczeniu gołębi powinno się wykonać szczegółowe badanie kału oraz oględziny tchawicy. Badania takie umożliwią jednoznaczną diagnozę, co do typu pasożyta oraz wytypowania wspólnie z lekarzem weterynarii odpowiedniego leku do jego eliminacji.

Inna sytuacja jest w przypadku gołębi młodych, u których ostry i przewlekły stan robaczycy jest wyrazisty. Podczas ostrego stanu zarobaczenia można zaobserwować nietypowe dla zdrowego stada zachowania się niektórych gołębi, które wyraźnie różnią się od pozostałych gołębi w stadzie.

Podczas oceny potencjalnego zarobaczenia gołębi, bez względu na to, czy źródłem robaczycy są glisty, nicienie oczy tasiemiec, objawy zachowania się zarobaczonych gołębi są porównywalne. Objawy te są także porównywalne do innych niebezpiecznych dla zdrowia chorób gołębi jak Trichomonoza, E.Coli czy Salmonelloza. Tylko szczegółowe badanie kału oraz oględziny tchawicy umożliwia jednoznaczną diagnozę, co do typu pasożyta.

PRZEGLĄD CHARAKTERYSTYCZNYCH OBJAWÓW ZAROBACZENIA GOŁĘBI.

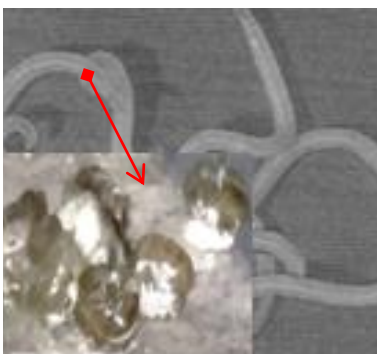

- ✓ *Chore, zarobaczone gołębie szukają odosobnionego miejsca, wyraźnie widać u nich osowiałość i apatię.*
- ✓ *Pióra u gołębi są nastroszone a upierzenie matowe.*
- ✓ *Zarobaczone gołębie wykazują odruchy i drgawki mięśni, jako skutek reakcji efektu robaczkowego oraz wykazują „urojony efekt wymiotny”.*
- ✓ *Chore gołębie wykazują brak chęci do jedzenia a następnie pojawia się u nich wyraźna żarłoczność.*
- ✓ *Chore gołębie wydalają rzadki, wodnisty kał z domieszką krwi oraz niejednokrotnie zawierający grudki o twardej konsystencji, w której czasami można zauważyć kłębisko wydalonych robaków.*
- ✓ *Niektóre gołębie mają trudności z oddychaniem oraz z połykaniem karmy a po odejściu od karmika mogą wymiotować.*
- ✓ *Przewlekle chore, zarobaczone gołębie posiadają ostry, bez umięśnienia mostek oraz wyraźny brak umięśnienia w okolicy mostka. Zwiększenie ilości karmy oraz próby wzmocnienia chorych gołębi witaminami nie przynoszą zauważalnej poprawy.*
- ✓ *U gołębi młodych, chorych na robaczycę widać wyraźne zahamowanie wzrostu i ogólnego rozwoju fizycznego.*
- ✓ *Upierzenie w okolicy kloaki jest pozlepiane i zabrudzone odchodami.*
- ✓ *Kolor nóżek oraz kolor mięśni w okolicach mostka jest blady, nieukrwiony, wskazujący na anemię.*
- ✓ *W skutek działania toksycznych substancji wydzielanych przez pasożyty chore, mocno zarobaczone gołębie mają trudności z poruszaniem się. Podczas chodzenia, niejednokrotnie podpierają się skrzydłem.*

PRZEGLĄD NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH PASOŻYTÓW WYWOŁUJĄCYCH ZAROBACZENIE JELIT u GOŁĘBI.

- ***GLISTA GOŁĘBI,*** *Ascaridia columbae, należy do grupy pasożytów jelit, które powszechnie występują u gołębi. Badania weterynaryjne wykazują, że około 20 % gołębi jest nosicielami tego pasożyta. W przeważającej ilości przypadków, źródłem infekcji glist w stadzie gołębi są zarobaczone gołębie-nosiciele glist. Bardzo podatne na zarobaczenie są gołębie młode, które przebywają razem z gołębiami starymi. Do nosicieli zakażeń glistami zalicza się także dżdżownice i ślimaki, oraz potencjalnym źródłem zarobaczenia gołębi jest karma skażona jajami glist. Skażenie karmy może być spowodowane przez żerujące na niej muchy, osy oraz chrząszcze i karaluchy. Dorosłe glisty mają długość ok.6 cm i po wydaleniu wraz z kałem można je zauważyć gołym okiem. Widok glist wydalanych wraz z kałem obrazuje fotografia 2. Głównym miejscem zarobaczenia glistami w przewodzie pokarmowym gołębi jest jelito cienkie. Ponadto do sprzyjających miejsc dla rozwoju glist u gołębi jest także układ rozrodczy, jajowód. Zarobaczenie jajowodu stwarza wysokie ryzyko przenoszona aktywnych jaj glist do znoszonego jajka.*

Foto 2.
Widok glist wydalonych razem z kałem.

Żerujące w przewodzie pokarmowym glisty i ich larwy powodują stany zapalne oraz uszkodzenie błony śluzowej jelita. Produkty przemiany materii wytwarzane przez glisty działają toksycznie na organizm gołębia, osłabiają jego system immunologiczny oraz stwarzają warunki do wtórnego zakażenia organizmu przez chorobotwórcze bakteryjne, wirusy oraz toksyczne grzyby. Duża ilość glist umiejscowionych w jednym miejscu w jelicie może zablokować i uniemożliwić przesuwanie się treści pokarmowej w przewodzie pokarmowym. Stan taki wyzwala u gołębi naturalny efekt obronny jak „zwracanie karmy”.

Wrażliwość organizmu na glisty u zarobaczonych gołębi starych zazwyczaj jest utajona, niewidoczna. Jednak podczas ostrej inwazji pasożytów, hodowca możne zauważyć u niektórych gołębi utratę apetytu, osowiałość, brak chęci do codziennych oblotów, brak wyraźnej regeneracji organizmu po locie oraz zmienna postać kału, przechodząca w biegunkę z domieszką krwi.

W przypadku dużego zarobaczenia lub ostrego przebiegu choroby u gołębi młodych w wieku do 3 miesiąca ich życia, często występuje bezwład nóżek oraz widoczne są utrudnienia w utrzymaniu prawidłowej postawy stojącej, także zauważa się duże problemy w chodzeniu. Gołębie, aby mogły przejść kilka kroków muszą podpierać się skrzydłami. Objawy te, jako „kulawica” niejednokrotnie mylone są przez hodowców z infekcją Salmonellozy lub E.Coli.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie tylko za zgodą autora publikacji /Zbigniew Rzywucki, firma R-CERAM/ / Data /strona. 2

Zarobaczenie oraz poziom zarobaczenia gołębi glistami można praktycznie zdiagnozować tylko poprzez weterynaryjne badanie kału. Obecność jaj glist w kale wyznacza się metodą zawiesinową, za pomocą mikroskopowego badanie kału lub poprzez badanie wymazu z kloaki za pomocą mikroskopu.
Diagnoza na obecność glist u gołębi padłych polega na przeprowadzeniu sekcji jelita cienkiego, na oględzinach błony śluzowej jelita na obecność glist. Podczas obserwacji zarobaczonego miejsca za pomocą mikroskopu, dla wyraźniejszego kontrastu stosuje się ciemne tło, na którym umieszcza się badaną próbkę jelita.

- ***NICIENIE,*** *Capillaria obsignata, Capillaria caudinflatam, są to licznego rodzaju robaki, kształtem przypominające kawałki splątanych nitek. Występują powszechnie u ptaków wolnożyjących, gołębi oraz drobiu. Powodują zarobaczenie układu pokarmowego, atakują też układ oddechowy. Nicienie są bardzo żywotne, są widoczne gołym okiem, są bardzo cienkie o średnicy około 0,1 mm i długości około 2,5 cm. W przeważającej ilości przypadków do zarobaczenia gołębi dochodzi poprzez zjedzenie dojrzałych jaj nicieni, wydalanych przez inne gołębie będące nosicielami pasożyta oraz poprzez zjedzenie przez gołębie dżdżownic lub ślimaków będących nosicielami nicieni.*

Foto 3. Miejsce żerowania pleśniakowca.
(Larwy i postać chrząszcza)

Stwierdzone jest, że dżdżownice pobierając wraz z ziemią zarażone odchody gołębi potrafią w sobie kumulować jaja nicieni i przechowywać je w aktywnej formie przez bardzo długo okres czasu, nawet do roku. Jaja nicieni są bardzo odporne na warunki środowiskowe oraz na powszechnie stosowane środki dezynfekujące. Zarobaczenia gołębi nicieniem za pośrednictwem dżdżownic dotyczy przeważnie ilości przypadków hodowli, w których większą część dnia gołębie przebywają poza gołębnikiem oraz w przypadku gołębi, które przebywają w wolierach ułożonych bezpośrednio na ziemi. Bardzo negatywną rolę w zarobaczeniu gołębi przez nicienie odgrywają niektóre chrząszcze " jak pleśniowiec lśniący" oraz jego larwy (foto. 3). Pasożyty te często obecne są w hodowlach, w których nie przestrzega się podstawowych warunków higienicznych, szczególnie w miejscach zalegania odchodów i zelżałej karmy.
Pleśniakowce i ich larwy można także zauważyć pod miskami lęgowymi, pod karmikami oraz pod wyposażeniem gołębnika, które są ustawione bezpośrednio na podłodze.
Najbardziej narażone na zarobaczenie przez nicienie są gołębie młode, zwłaszcza wychowujące się w otoczeniu gołębi starych. Bezpośrednie zarażenie gołębi przez nicienie może nastąpić także poprzez gołębie karmiące młode gołębie, poprzez brudną od kału podłogę w miejscu przebywania gołębi, w kabinie lotowej, w klatkach wystawowych oraz poprzez brudne oblepione kałem karmiki oraz pojniki. W wielu przypadkach źródłem zarobaczenia jest sam hodowca, który poprzez rozdeptywanie zarażonych odchodów gołębi przenosi je w różne miejsca gołębnika.
W przewodzie pokarmowym gołębi, wyjątkowo podatnym miejscem na zarobaczenie i zasiedlenie przez nicienie jest przełyk, wole oraz jelito ślepe. Natomiast w układzie oddechowym miejscem bytowania nicieni jest błona śluzowa tchawicy. W wyniku przewlekłego i ostrego zarobaczenia tchawicy może dojść do znacznego zwężenie się jej przestrzeni wewnętrznej. Stan taki skutkuje, że podczas pobierania karmy, zarobaczone gołębie specyficznie wyciągają szyję oraz podczas oddychania otwierają szeroko dzioby. Efekt ten często określany jest przez hodowców, jako „gęsia szyja".
Zarobaczenie tchawicy w znaczny sposób osłabia proces oddychania gołębi oraz osłabia ich wydolność lotową. Aby uchronić się przed negatywnymi skutkami inwazji nicieni w okresie lotowym, celowe jest przeprowadzenie profilaktycznego odrobaczenia gołębi w trzecim lub czwartym tygodniu lotów oraz w jednym z tygodni, w drugiej połowie sezonu.
Po spożyciu przez gołębia aktywnych jaj nicienia w przewodzie pokarmowym w ciągu 24 godzin dochodzi do intensywnego rozwoju larw pasożyta, które następnie wnikają do błony śluzowej oraz do ścianki zaatakowanego jelita. Po upływie około dwóch tygodni, larwy te przybierają dojrzałość płciową zdolną do tworzenia i wydalania jaj nowego pokolenia nicieni. Robaki te żerując na błonie śluzowej jelit powodują stany zapalne. W skutek wywiercenia otworów i rozpuszczania ścianek zaatakowanego jelita przez wydzielanie toksyny, nicienie powodują uszkodzenia ścianek jelit, zaburzają procesy trawienia i wchłaniania pokarmu. Wydalane przez nicienie produkty przemiany materii działają toksycznie także na cały organizm zarobaczonego gołębia, osłabiając jego system obronny. Bardzo często wystepującym skutkiem dużego zarobaczenia jest całkowite zablokowanie jelita, przewodu pokarmowego i uniemożliwienie przesuwania się w nim treści pokarmowej.
Rozpoznanie robaczycy u gołębi polega na stwierdzeniu obecność jaj nicieni. Stan ten można praktycznie zdiagnozować tylko poprzez badanie kału metodą flotacji, metodą zawiesinową i za pomocą mikroskopu oraz przez mikroskopowe badanie wymazu z przełyku lub wola.
Diagnoza na obecności nicieni w przełyku i w tchawicy praktycznie możliwa jest tylko poprzez szerokie otwarcie przełyku i naświetlenie miejsca bytowania nicieni ostrym, punktowym światłem. Siedliska nicieni widoczne są w świetle, jako nitkowate, wzdłużne skupiska lub krwawe, zaognione otworki umiejscowione na ściankach tchawicy.
Diagnoza na obecność nicieni u gołębi padłych polega na przeprowadzeniu ich sekcji. Szczegółowe badanie próbek polega na oględzinach, na obecność nicieni na błonie śluzowej badanego odcinka przewodu pokarmowego i tchawicy. Oględziny badanej próbki przeprowadza się nieuzbrojonym okiem lub za pomocą mikroskopu.

PRZEGLĄD METOD I SPOSOBÓW ODROBACZANIA, LIKWIDACJI PASOŻYTÓW U GOŁĘBI.

W zależności od stopnia zarobaczenia gołębi, wieku gołębi, wielkości hodowli oraz czy jest to sezon hodowlany, lotowy czy pierzenie, stosuje się różne metody odrobaczania gołębi. O wyborze metody, istotny wpływ ma cel prowadzenia odrobaczenia, czy jest to działanie profilaktyczne lub czy jest to właściwe leczenie chorych gołębi.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie tylko za zgodą autora publikacji /Zbigniew Rzywucki, firma R-CERAM/ / Data /strona. 3

Omówione poniżej metody odrobaczania można stosować niezależnie lub stosować je wszystkie, jako pełny program utrzymania gołębi „wolnych od pasożytów". O wyborze metody, sposobu odrobaczania powinny decydować przede wszystkim wyniki badania kału, wyniki badania wymazu na obecność pasożytów z wola, tchawicy oraz ogólny stan zdrowia gołębi zarobaczonych.

W przypadku odrobaczania gołębi z zastosowaniem preparatów farmaceutycznych, wybór odpowiedniego środka przeciwpasożytniczego dodatkowo uwarunkowany jest przepisami dotyczącymi stosowania tego typu leków w poszczególnych krajach i powinien być podjęty przez lekarza weterynarii. W przypadkach zastosowania środków farmaceutycznych, zawsze powinno się przestrzegać zasadę, że ostatnią fazą leczenia gołębi na robaczycę, są działania odnawiające pozytywną florę bakteryjną oraz wzmocnienie organizmu.

Metody odrobaczania gołębi.

- ✓ ***Odrobaczanie za pomocą głodówki i oczyszczanie jelit z jednoczesnym usuwaniem pasożytów z jelit.***

  W metodzie tej oprócz głodówki, wykorzystuje się ziarno niełuszczonego owsa, słonecznika lub inne niezłuszczone ziarna zbóż, które wywołujące naturalny odruch robaczkowy jelit. Odruch robaczkowy jelit wspomaga przemieszczanie się treści pokarmowej i oczyszcza jelita.

  Oczyszczanie jelit oraz kuracja odtłuszczająca powszechnie stosowana jest przez hodowców gołębi pocztowych po zakończeniu sezonu lotowego, po pierzeniu, jako istotny etap rozpoczęcia regeneracji organizmu w okresie zimowym oraz podczas przygotowania gołębi do sezonu hodowlanego.

- ✓ ***Odrobaczanie, leczenie gołębi zgodnie z naturą, za pomocą ziół, warzyw oraz innych roślin posiadających właściwości przeciwrobacznie.*** *Do ziół i roślin o działaniu przeciwrobacznym zalicza się: kosma piżmowa, piołun, tymianek, wrotycz pospolity, berberys pospolity, dymnica pospolita, oregano, czosnek, kora wierzby, liść orzecha włoskiego. Zioła te, jako odrobaczające produkty dla gołębi podawane są w formie herbatek, w postaci roztworów lub emulsji, jako wyciągi z ziół i warzyw, w postaci wysuszonych i zmielonych ziół lub w formie tabletek.*

  Istotą metody tej jest to, że powyższe zioła wytwarzają w przewodzie pokarmowym warunki, które są nieprzychylne dla życia i rozmnażania się robaków i pasożytów.

  Cechą pozytywną leczenia zgodnie z naturą jest to, że naturalne składniki nie niszczą pozytywnej flory bakteryjnej w jelitach, wzmacniają działanie soków trawiennych oraz wzmacniają działanie systemu immunologicznego organizmu. Składniki ziołowe można stosować profilaktycznie w długim okresie czasu bez szkody dla organizmu gołębi, przez co zabezpiecza się gołębie przed ich zarobaczeniem.

  Cechą negatywną metody ziołowej jest brak możliwości szybkiego i całkowitego zniszczenia pasożytów. W przypadku zaistnienia ostrego przebiegu robaczycy u gołębi, metoda ta nie jest do końca skuteczna, nie eliminuje robaków, nie usuwa całkowicie ich z organizmu. Także dużym mankamentem metody tej jest fakt, że przy stwierdzeniu w układzie pokarmowym pasożytów mających zdolności do przemieszczania się w organizmie np. larw tasiemca, może ona spowodować nieprzewidziane i niebezpieczne dla organizmu skutki. W przypadku wytworzenia w jelitach niesprzyjających warunków dla ich rozwoju, pasożyty te mogą próbować znaleźć inne miejsce bytowania, na przykład w wątrobie czy w płucach.

- ✓ ***Odrobaczanie jelit poprzez zastosowanie środków farmaceutycznych.***

  Praktyka hodowlana i weterynaryjna wskazuje, że najbardziej efektywną metodą odrobaczania gołębi jest metoda oparta o leki farmaceutyczne, antybiotyki. Podczas leczenia robaczycy u gołębi należy przestrzegać zasadę, że odrobaczanie gołębi w stadzie należy traktować, jako podejście dla pojedynczego gołębia, to znaczy należy tak zorganizować podawanie leku, aby wszystkie uczestniczące w odrobaczaniu gołębie dostały lek w odpowiedniej dawce, pozwalającej na pozbycie się robaków u każdego z nich. Mając na uwadze fakt, że w każdej hodowli potencjalnie jest około 20 % gołębi będących nosicielami pasożytów, to w przypadku nieefektywnego odrobaczenia, może nastąpić wtórny nawrót choroby.

  Cechą pozytywną metody tej jest jej duża skuteczność odrobaczania. W przypadku stwierdzenia u gołębi wysokiego zaawansowania robaczycy zastosowanie leku weterynaryjnego w odpowiedniej dawce pozwala na natychmiastowe usunięcie pasożytów z organizmu w okresie do trzech tygodni od podania leku. Dla zapewnienia całkowitego usunięcia robaków z organizmu, także ich jaj i larw celowe jest przeprowadzenie powtórnego odrobaczanie gołębi po upływie około dwóch tygodni od pierwszego odrobaczenia.

  Cechą negatywną stosowania metody farmaceutycznej jest bardzo krótki okres oddziaływania leku w organizmie. Większość stosowanych leków przeciwpasożytniczych już po kilku dniach od ich podania zostaje wydalanych z organizmu. Z powodu tak krótkiego czasu ich oddziaływania, podane gołębiom leki nie zabezpieczają przewód pokarmowy gołębi przed ich wtórną infekcją. Zatem gołębie muszą być okresowo odrobaczane oraz ciągle, profilaktycznie zabezpieczane przed ponownym zarobaczeniem przy zastosowaniu innych preparatów przeciwpasożytniczych.

  Także wadą metody farmaceutycznej jest fakt, że użyte środki do niszczenia robaków nie są obojętne dla organizmu gołębi. Leki pasożytnicze mogą także wywoływać skutki uboczne jak wymioty, biegunkę oraz powodować zaburzenia ruchowe. Podane leki mogą też utrudniać latanie i zaburzać zmysł orientacji i nie powinno się ich podawać w przypadku stwierdzenia u gołębi nadmiernego fizycznego wycieczenia oraz w przypadku zaburzeń wątroby czy nerek.

  W literaturze weterynaryjnej opisanych jest wiele skutecznych leków przeciwrobacznych. Produkty te w większości oparte są o substancje aktywne jak: Benzoimidazol, Albendazol, Fenbendazol, Mebedazol, Inwermektyna, Lewamizol oraz substancje pochodne Piperazyny. Wiele z substancji przeciwrobacznych posiada szerokie spektrum działania w stosunku do robaków i innych pasożytów. Substancje te mogą niszczyć ich jaja, larwy oraz postać finalna robaków. Także mogą niszczyć ich system nerwowy, system pokarmowy lub system rozrodczy. Każdy wytypowany lek do odrobaczenia gołębi powinien posiadać szczegółowe informacje dotyczące dawkowania, sposobu jego podawania. Produkty weterynaryjne, lecznicze mogą być

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie tylko za zgodą autora publikacji /Zbigniew Rzywucki, firma R-CERAM/ / Data /strona. 4

podawane w formie tabletki, roztworu do picia, emulsji, zastrzyku lub proszku do sporządzania wodnego roztworu do picia lub proszku podanego na karmę.

W praktyce hodowlanej powszechnie znane jest, że w przypadku podawania leku na robaki rozpuszczonego w wodzie do picia, gołębie niechętnie ją piją. Aby zapobiec takim przypadkom, zaleca się, aby w dniu podawania leku gołębie były zamknięte, aby nie gasiły pragnienia poza gołębikiem. Także w przypadku podawania leku z karmą, nigdy nie ma się całkowitej pewności, że każdy odrobaczany gołąb skonsumował odpowiednią jego ilość. Najlepsze rezultaty w odrobaczaniu przynosi indywidualne podawanie leku dla każdego gołębia w formie zastrzyku lub podanie leku, jako tabletki lub roztworu wodnego leku, emulsji, bezpośrednio do wola. Metoda podania leku za pomocą strzykawki, bezpośrednio do wola (jak na foto.4) jest pracochłonna, ale daje gwarancję, że leczony gołąb otrzyma wymaganą dawkę leku. W literaturze weterynaryjnej oraz praktyce w terenie znanych jest wiele przykładów stosowania tej metody przy indywidualnym leczeniu gołębi, szczególnie w przypadkach, kiedy zalecany lek nie jest dostępny w tabletkach.

Foto 4. Przykład podawania leku za pomocą strzykawki.

Metodę „ za pomocą strzykawki" zaleca się stosować także w czasie sezonu lotowego, szczególnie dla pojedynczych gołębi, które wyraźnie wykazują oznaki zarobaczenia.

Metoda jest także skuteczna w przypadku leczenia innych chorób występujących u pojedynczych gołębi.

Przy stosowaniu metody „za pomocą strzykawki" należy zawsze zwracać uwagę na dawkowanie leku na gołębia. Informacje te powinny być zamieszczone na etykiecie informacyjnej leku. Dobrym przykładem zamieszczenia takich informacji są oznaczenia na produktach weterynaryjnych firmy PANTEX. Produkty tej firmy zawierają dokładny skład leku oraz każdy z oferowanych produktów zawiera odpowiednią miarkę dozującą. Wszystkie szczegółowe informacje dotyczące leków przeciwrobacznych firmy PANTEX dostępne są na stronie internetowej www.golebie.r-ceram.tak.pl oraz www.doskonaleniegolebir-ceram.pl w publikacji Wademekum produktów PANTEX / karta katalogowa produktu.

Autor publikacji: Zbigniew Rzywucki firma R-CERAM. Email: golebie @r-ceram.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie tylko za zgodą autora publikacji /Zbigniew Rzywucki, firma R-CERAM/ / Data /strona. 5